

Van koopman naar kopman

Agrodebat, Petra Berkhout

11 januari 2018

#Agrodebat

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

100 Years
1918 — 2018

A tiny country that feeds the world

- Grote **efficiënte landbouwproducent**
- Grote **exporteur** en **investeerder**
- Te **klein voor** de **ambities** van veel bedrijven
- Toegang buitenlandse markten van **groot belang**

Met de blik naar buiten gericht

- Nederland van **oudsher liberaal**, gericht op vrij(ere) handel
- Was ook overheersende 'visie' in de wereld
- Maar: nationaal **meer vragen over export**
- **Milieu, dierenwelzijn** steeds **belangrijker**
- Ook internationaal **veranderingen**

Een veranderend internationaal kader

- WTO Doha-ronde **stagneert**
- Nationale tendensen
- **Kritiek** op globalisering
- Groeiend **protectionisme**

Vrijhandel ter discussie

- **Zorg** om de **gevolgen** van **(vrij)handel**
- Belang **niet-economische overwegingen** neemt toe
 - Sustainable Development Goals (SDGs)
 - Klimaatakkoord Parijs

Vragen van een econoom

- Kan **handel bijdragen** aan de bredere doelstellingen?
- Hoe verhoudt zich dat tot **(nationaal) beleid van overheden**?
- Is er sprake van **beleidscoherentie**?
- Wat zou **Nederland** kunnen **bijdragen**?

SDG's relevant voor ontwikkeling sector

SDG's relevant voor ontwikkeling sector

No poverty - cijfers

- 2013: **767 mln. mensen** (11%) van wereldbevolking heeft inkomen van **< 1,90 dollar per dag**
- Armoede geconcentreerd in **sub-Sahara Africa**
- Veel **armen werken** in de **landbouw**, leven op het platteland

No poverty - theorie

- **Handel draagt bij aan** bevorderen inkomen en werkgelegenheid en daarmee aan **welvaart**
- Maar leidt ook tot **winnaars** en **verliezers**
- Vraagt beleid om **zwakkere sectoren te herstructureren**

No poverty - praktijk

- **Winst** als boeren mee kunnen komen in **internationale handelsketens**
- **Standaarden** op gebied van voedselveiligheid, gezondheid en kwaliteit **kunnen boeren uitsluiten**
- Inzetten op **beleid voor landbouw én niet-landbouw**

Zero hunger - cijfers

- Naar schatting **793 mln. mensen ondervoed** in 2014-2016
- **Daling** sinds 2000: 15% tegen 11% in 2014-2016
- Vooral in **sub-Sahara Afrika** en **Zuid-Azië** (India, Pakistan) veel ondervoeding

Zero hunger - theorie

- Handel:
 - draagt bij aan tegengaan voedseltekorten
 - Kan prijsspieken opvangen
 - Zorgt voor inkomen
- Inkomen **sleutel** tot aanpak honger

Zero hunger - praktijk

- Diverse maatregelen om **voedselzekerheid** te **vergroten**
- Algemeen beleid nodig:
 - infrastructuur
 - goed werkende markten
 - toegang financiële diensten

Sustainable agriculture

- **Duurzamere productiemethoden vereist, inclusief klimaatslimme landbouw**
- Vereist **internaliseren externe effecten**
- **Handel niet direct de oplossing**
- Handel kan wel bijdragen door **eisen te stellen**

Sustainable agriculture

- **Overheidsingrijpen** nodig
- Terughoudendheid vanwege **level playing field**
- **Bedrijfsleven** onderneemt actie
- Certificering, fair trade, Round Tables
- Wisselend succes

Samengevat

- Handel verguisd – **handel** als **grote boosdoener**
- **Niet terecht**, maar wel huidige situatie

- Handel kan **bijdragen aan SDG's**, aangevuld met (lokaal) beleid
- Rol WTO is **beperkt**

Wat kan Nederland doen als importeur

- Nederland **importeert** voor **57 mrd. euro**
- Allerlei (private) **initiatieven** voor **duurzame** import
- Groot deel invoerstromen valt (nog) **buiten de boot**

Wat kan Nederland doen als exporteur

- **Scherpere milieuwetgeving** zal productie in Nederland **begrenzen**
- **Primaire productie** in Nederland **kan kleiner** zonder dat 'agrocomplex' in gevaar komt
- Focus zal moeten verschuiven naar '**export plus**'
- En naar **investeren** ter plaatse dichtbij de **markt**

Investeren?

Exporteren?

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

100 Years
1918 — 2018